

Arborétum

Arborétum predstavuje plochu s výmerou cca 20 ha, ktorá nadväzuje na dolnú časť záhrady sieťou chodníkov a asfaltových ciest, ktoré umožňujú pohyb peším návštevníkom, mladým rodinám s kočíkmi, resp. hendikepovaným návštevníkom. Pevne osadené lavice a prístrešky umožňujú oddych a odpočinok. Prínosom je krajinársky vhodné striedanie lesných a lúčnych spoločenstiev. V spodnej časti dominuje výsadba cudzokrajných druhov drevín, hornú časť tvoria výsadby hlavne domácich druhov drevín, ktoré historicky ochránili pôvodnú erodovanú pastvinu pred eróziou pôdy.

Plocha je atraktívna v každom ročnom období, na jar kvitnúcimi kríkmi, ako drieň obyčajný (*Cornus mas*) štedrec ovisnutý (*Laburnum anagyroides*), dulovec japonský (*Chaenomeles japonica*), pajazmín vencový (*Philadelphus coronarius*), či exochorda veľkokvetá (*Exochorda gradiflora*). Zo stromov nápadnými kvetmi zaujme ľaliovník tulipánokvetý (*Liriodendron tulipifera*), katalpa bignóniovitá (*Catalpa bignonioides*), či v súčasnosti kontroverzná paulovnia plstnatá (*Paulownia tomentosa*).

V letnom období možno obdivovať farebnú škálu listov japonských druhov javorov, kultivaru buka lesného (*Fagus sylvatica* 'Roseomarginata'), alebo zvláštne strihané listy kultivaru kríku liesky obyčajnej (*Corylus avellana* 'Laciniata'), tiež výnimočné tvary vybraných drevín, ako kultivary dubov, napr. *Quercus robur* 'Fastigiata', kultivary hraba, napr. *Carpinus betulus* 'Columnaris' a *Carpinus betulus* 'Pendula'. Na jeseň niektoré dreviny zaujmú výrazným prefarbovaním listov, napr. dub červený (*Quercus rubra*) a javor ohnivý (*Acer ginnala*), iné výraznou farbou dozrievajúcich plodov, napr. dráč alebo viaceré druhy skalníkov.

Zimné obdobie je doménou nielen pre ihličnaté druhy drevín, ako napr. smrek omorikový (*Picea omorika*), dúglasku tisolistú (*Pseudotsuga menziesii*), borovicu Banksovu (*Pinus banksiana*), kultivar smreka pichľavého (*Picea pungens* 'Argentea'), ale aj pre mnohé stálezelené listnaté dreviny, napr. cezmínu ostrolistú (*Ilex aquifolium*), hlohyňu šarlátovú (*Pyracantha coccinea*) alebo kalinu vráskavolistú (*Viburnum rhytidophyllum*).

V arboréte sa nachádzajú aj dreviny jedinečné svojím druhovým zastúpením. Pri výškovej budove SAV upútajú svojou mohutnosťou exempláre sekvojovca mamutieho (*Sequoiadendron giganteum*). Táto drevina je pôvodne rozšírená v Severnej Amerike, v oblasti Kalifornie, na západných svahoch Sierry Nevady, kde dorastá až do výšky vyše 100 m. Patrí medzi najmohutnejšie ihličnaté stromy na svete. V tesnej blízkosti sekvojovcov je vysadená metasekvoja čínska (*Metasequoia glyptostroboides*), vzácny treťohorný relikt, ktorý bol nájdený až v roku 1944, čo vyvolalo vtedy svetovú senzáciu. V súčasnosti rastie prirodzene v oblasti strednej Číny. Kryptoméria japonská (*Cryptomeria japonica*), pôvodom z južného Japonska, je tvarovo atraktívny strom, nápadný skrutkovito usporiadanými ihlicami a guľovitými šiškami s trňovitými výrastkami. Vo svahu na úrovni prvej vrstevnicovej cesty sa nachádza svetovo výnimočná drevina – ginko dvojlaločné (*Ginkgo biloba*). Je to

jediný žijúci zástupca pôvodného botanického rodu, čeľade a triedy kedysi veľkej skupiny nahosemenných rastlín, ktorej história siaha až do prvohôr. Táto drevina existovala ešte v období dinosaurov a učenec Darwin ju správne označil za žijúcu fosíliu (skamenelinu). Dnes sa prirodzene nachádza iba na niekoľkých lokalitách v juhovýchodnej Číne.

Nad dekoračnou skalkou sa vypína mohutný céder atlaský (*Cedrus atlantica*), pochádzajúci z Afriky, z pohoria Atlas (Maroko, Alžírsko). Usporiadanie ihlíc veľmi pripomína smrekovec opadavý, ale s tým rozdielom, že ihlice cédra ostávajú na výhonkoch aj počas zimy. Pozadie pôvodnej dekoračnej skalky tvorí skupinovitá výsadba viacerých druhov cypruštekov s dominantným cypruštekom Lawsonovým (*Chamaecyparis lawsoniana*), pôvodom zo Severnej Ameriky. Pri výškovej budove SAV upúta v zime pozornosť zvláštnymi plodmi gledíčia trojtrňová (*Gleditsia triacanthos*), pôvodne rozšírená vo východnej časti Severnej Ameriky. Okrem trnitých výhonkov zaujme plodmi v podobe 20 až 40 cm dlhých, tmavohnedých, často špirálovite skrútených strukov.

V roku 2014 sa v dolnej časti lesoparku umiestnili informačné tabule, ktoré sú súčasťou včelárskeho náučného chodníka. Tento bol vybudovaný v spolupráci so Slovenským zväzom včelárov a poskytuje základné informácie o histórii včelárstva, o medonosných rastlinách, živote včiel a ich význame pre rastlinný ekosystém.

Pri doplnení zbierok zohral významnú úlohu projekt KESA – Košická (KE) stromová adopcia (SA). Vďaka sponzorom a technickému zabezpečeniu akcie zo strany Správy mestskej zelene v Košiciach sa sortiment drevín v arboréte rozrástol o ďalšie významné taxóny drevín, a to jedľu srienistú (*Abies concolor*), borovicu Jeffreyovu (*Pinus jeffreyi*), jedľu nordmannovu (*Abies nordmanniana*), a v čase kvitnutia jedinečný druh listnatej dreviny - pagaštan páví (*Aesculus pavia*).

Našou úlohou je postupne zveľadiť a zatraktívniť plochu pre širokú návštevnú verejnosť za účelom edukačným, oddychovým aj relaxačným.

Ilustračné zábery

Ilustračný záber plodiaceho skalníka (*Cotoneaster* sp.).

Kalina vráskavolistá (*Viburnum rhytidophyllum*).

Detail plodu magnólie trojtyčkovej (*Magnolia tripetala*).

Detail vetvičky so šiškami borovice Banksovej (*Pinus banksiana*).

Záber na záhon japonských javorov.

Kryptoméria japonská (*Cryptomeria japonica*) - detail vetvičky so šiškami.

Detail kvetu katalpy bignóniovitej (*Catalpa bignonioides*).

Kvitnúci drieň obyčajný (*Cornus mas*).

Detail kvetu pagaštana pávieho (*Aesculus pavia*).

Kvitnúci dulovec japonský (*Chaenomeles japonica*).